

ALS-FYN-FORBINDELSEN, IDENTIFIKATION AF SÆRLIGT BETYDNINGSFULDE OMRÅDER

Projekt navn **Als-Fyn-forbindelsen, Identifikation af særligt betydningsfulde områder**
Projektnr. **1100050615**
Modtager **Sund og Bælt Holding A/S**
Dokumenttype **Notat**
Version **3**
Dato **18-03-2022**
Udarbejdet af **MAJH, FEKH, MSTB**
Kontrolleret af **MKA**
Godkendt af **MKA**

INDHOLD

1.	Indledning	2
2.	Metode for identifikation af særligt betydningsfulde områder	4
2.1	Natura 2000	4
2.2	Militærområder og råstofområder	6
2.3	Andre særligt betydningsfulde områder	6
2.3.1	Privat fredskov	6
2.3.2	§ 25-skov	7
2.3.3	Natur- og vildtreservater	8
2.3.4	Fredninger af natur- og landskabsværdier	8
2.3.5	Beskyttede fortidsminder	9
3.	Særligt betydningsfulde områder	10
3.1	Natura 2000-områder	10
3.2	Marine militærområder	10
3.3	Råstofområder	10
3.4	Privat fredskov	11
3.4.1	Als	11
3.4.2	Øerne mellem Als og Fyn	12
3.4.3	Fyn	12
3.5	§ 25-skov	12
3.5.1	Als	14
3.6	Fredninger	15
3.6.1	Als	18
3.6.2	Øerne mellem Als og Fyn	18
3.6.3	Fyn	20
3.7	Beskyttede fortidsminder	24
3.7.1	Als	25
3.7.2	Øerne mellem Als og Fyn	25
3.7.3	Fyn	25
4.	Opsummering af kortlagte særligt betydningsfulde områder	29
5.	Referencer	33

1. Indledning

Regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance og Kristendemokraterne har besluttet at gennemføre en forundersøgelse af en fast vejforbindelse mellem Als og Fyn. Beslutningen blev taget i forbindelse med Aftale om Infrastrukturplan 2035.

I forbindelse med forundersøgelsen lægges der stor vægt på indledningsvist at identificere særligt betydningsfulde områder, som der bør tages et særligt hensyn til ved placeringen af forbindelsen.

Dette notat identificerer særligt betydningsfulde områder. Rapporten er rekvireret af Sund & Bælt og udført af Rambøll i februar 2022.

Identifikation af de særligt betydningsfulde områder er sket via forskellige processer, som er beskrevet i dette notat.

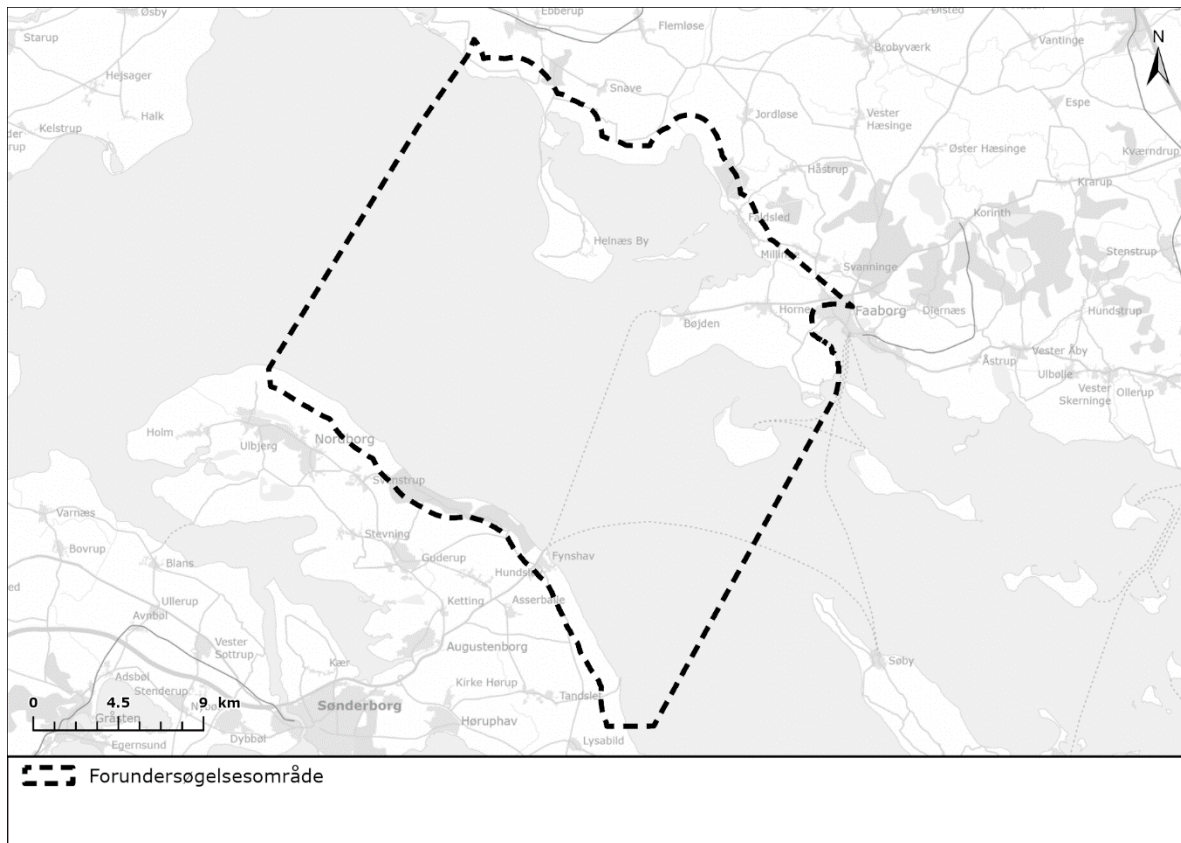
Der er taget særligt hensyn til Natura 2000-områder på grund af den strenge beskyttelse, som områderne er underlagt. Sund & Bælt har desuden gennemført en høring af udvalgte statslige myndigheder. På baggrund af denne høring er der udvalgt særligt værdifulde militærområder og råstofområder, hvor dette har vist sig relevant.

Der er derudover udarbejdet en metode til identifikation af, hvilke særligt betydningsfulde områder, som kan identificeres inden for en række andre emner:

- Særlige betydningsfulde skovarealer (privatejet fredskov og § 25-skov)
- Natur- og vildtreservater
- Fredede områder, jf. naturbeskyttelseslovens § 50
- Fund og fortidsminder

I dette notat præsenteres metoden til analyserne samt resultaterne af analyserne inden for det forundersøgelingsområde, som anvendes ved denne indledningsvise analyse. Særligt betydningsfulde områder, der vurderes at være i konflikt med Als-Fyn-forbindelsen, fremgår af kort og tabeller. Områder, der i analysen ikke vurderes at være i direkte konflikt med forbindelsen, og hvor negative påvirkninger muligvis kan afværges, er alene opmærksomhedsområder, der behandles i forbindelse med den videre proces. Hvorvidt et område skal karakteriseret som særligt betydningsfuldt analyseres alene på basis af broløsninger. Dette skyldes, at disse typer af anlægstekniske løsninger har den mindste arealmæssige påvirkning af havbunden, hvorfor områder ikke skal udelukkes indledningsvist, såfremt en broløsning muligvis kan lade sig gøre. Analyse af tunnelløsninger inkluderes i en senere fase af forundersøgelsen, herunder sænketunnelløsninger, der medfører en væsentligt større arealmæssigt indgreb i havbunden.

Forundersøgelingsområdet for denne analyse er defineret ved en indledende skrivebordsøvelse i samarbejde med Sund & Bælt af en mulige placering af en Als-Fyn-forbindelse på et meget overordnet niveau med baggrund i kommissoriet for Als-Fyn-forbindelsen samt placering af Natura 2000 (Figur 1-1).

Figur 1-1 Oversigtskort over forundersøgelingsområdet for Als-Fyn-forbindelsen, som det er afgrænset ved nærværende analyse.

2. Metode for identifikation af særligt betydningsfulde områder

I forbindelse med forundersøgelsen af Als-Fyn-forbindelsen lægges der stor vægt på indledningsvist at identificere særligt betydningsfulde områder, hvor en placering af projektet ud fra dets indhold eller anvendelse vil være særligt samfundsmæssigt problematisk. I dette kapitel beskrives metoden for identifikation af disse særligt betydningsfulde områder samt resultatet af analysen.

Metode og baggrund for identifikation af særligt betydningsfulde områder er beskrevet i de tre følgende afsnit.

2.1 Natura 2000

Farvandet og kystarealerne inden for forundersøgellesområdet er generelt præget af en række Natura 2000-områder, som lovgivningsmæssigt har et højt beskyttelsesniveau. Såfremt det i sidste ende ikke er muligt at finde en gennemførlig løsning uden en skade på et af disse områder, indeholder lovgivningen krav, som er styrende for valget af løsning.

Ved identifikation af særligt betydningsfulde områder har der på den baggrund været et stærkt fokus på varetagelsen af hensynet til Natura 2000-områderne ved valg af ilandføringszoner på Als og Fyn samt ved valg af de tilhørende korridorer på havområdet. Hensynet til en beskyttelse af områderne er prioriteret højt.

Identifikation af visse arealer som særligt betydningsfulde er sket ud fra en forsimplet metode med baggrund i de offentligt tilgængelige data, der foreligger om placeringen af naturtyper og disses beskaffenhed inden for Natura 2000-områderne. Identificeringen af arealerne er derfor sket med basis i et overordnet skøn, som har den svaghed, at der er en mulighed for, at naturtypernes placering og indhold ikke er kortlagt helt nøjagtigt, og dermed kan de faktiske forhold ved gennemførelse af feltundersøgelser på et senere projektstadium, vise sig at være anderledes.¹ Den endelige placering af naturtyperne og deres indhold vil først blive kortlagt i detaljen via feltundersøgelser i en evt. senere miljøkonsekvensanalyse.

Den forsimplede metode, som benyttes her, har haft til formål allerede på et meget tidligt stadium af forundersøgelsen at fravælge arealer, som med stor grad af sikkerhed vurderes ikke at kunne indeholde den bedste løsning for Natura 2000-områderne. Inden for Natura 2000-områder, er der derfor identificeret arealer, som ikke må påvirkes direkte af anlægsprojektet, fordi den direkte påvirkning vurderes sandsynligvis at ville kunne resultere i en størreskade på udpegningsgrundlaget /1//2/. Arealerne inden for Natura 2000-områderne er udvalgt efter deres juridiske beskyttelsesniveau kombineret med de faktiske oplysninger i Natura 2000-kortlægningen om beliggenheden af habitatnaturtyper inden for området². Styrende for identifikationen af særligt betydningsfulde områder har været følgende:

- arealer, som indeholder prioriterede habitatnaturtyper,
- arealer, som ved en korridor placering inden for arealet, vil påvirke en betydelig andel af ikke-prioriterede habitatnaturtyper.

Vurderingen af, om arealet udgør en betydelig andel af ikke-prioriteret habitatnatur inden for det enkelte Natura 2000-område, er foretaget på baggrund af et overordnet skøn. Her er det vurderet, om tilstedeværelsen af naturtyperne samlet eller enkeltstående er så massiv, at en korridor fra Als til Fyn vil påvirke mere end en lille andel af habitatnaturtypen inden for det pågældende Natura 2000-område (over 1 %). Det skal dog fremhæves, at der ikke er udført deciderede beregninger af

² Den aktuelle kortlægning baserer sig på basisanalysen vedrørende Natura 2000-områder fra 11. juni 2020. Denne basisanalyse danner baggrund for de kommende Natura 2000-planer 2022-2027.

arealinddragelsen af den enkelte naturtype inden for hvert enkelt Natura 2000-område. Sådan et regnestykke vil ikke være retvisende, idet de anlægstekniske løsninger på nuværende tidspunkt ikke foreligger. Der er derfor anvendt et anlægsteknisk brokoncept for vurderingerne, som på det foreliggende grundlag er vurderet at være worst case, hvad angår arealbehovet for et brokoncept. Brokonceptet, der er anvendt ved denne analyse er antaget at indebære etablering af lavbropiller med en arealmæssig udbredelse (inkl afgravning) på ca. 2.080 m² pr. bropille samt et brospænd på 100 m..

Det skal fremhæves, at den valgte tilgang *ikke* er et udtryk for, at der uden problemer kan planlægges en Als-Fyn-forbindelse igennem de tilbageværende arealer, hvor der forekommer mindre forekomster af udpegede habitatnaturtyper. Bibeholdelsen af disse løsningsmuligheder skal alene forstås sådan, at påvirkningsgraden af de tilbageværende arealer behandles konkret, som led i senere faser af forundersøgelsen. Påvirkningen af de tilbageværende dele af Natura 2000-områderne, som ikke er udvalgt som særligt betydningsfulde, underkastes som led i det videre forløb af forundersøgelsen en vurdering af, hvorvidt påvirkningerne af disse sandsynligvis vil kunne resultere i en skade. I sidste ende vil finjusteringer af et anlægsprojekt i en senere fase under alle omstændigheder skulle forholde sig til de eksakte faktiske forhold, der befinder sig i området på dette tidspunkt, for at dette kan endeligt vurderes på et fuldt ud lovformeligt niveau i forhold til overholdelse af habitatreglerne.

I de dele af Natura 2000-områderne, som ikke indgår i de særligt betydningsfulde områder, er tætheden af udpegede habitatnaturtyper mindre. Løsningerne er derfor bibeholdt under den forudsætning, at det findes sandsynligt, at der kan findes en anlægsteknisk løsning, der gør det muligt at undgå en mere end en lille skade på området.

Såfremt, der befinder sig prioriterede habitatnaturtyper i mosaik inden for et areal, som berøres af en løsningsmodel, og som trods dette forhold ikke er identificeret som særligt betydningsfuldt, er det indlagt som en forudsætning, at det umiddelbart er vurderet anlægsteknisk muligt at undgå en direkte påvirkning af denne habitatnaturtype.

Baggrunden for den valgte forsimplede metode i forhold til Natura 2000-områderne er også, at små direkte påvirkninger af ikke-prioriterede naturtyper kan blive overskygget af mere alvorlige (endnu ikke identificerede) indirekte påvirkninger af områdernes integritet. Derfor er en løsning med en potentiel lille direkte arealpåvirkning af en naturtype bibeholdt på dette stadie af forundersøgelsen, hvis den har andre fordele. Det skyldes, at det ikke på dette stadie kan udelukkes, at en sådan løsning samlet set kan vise sig at være det bedste miljømæssige alternativ. Det er afgørende at kende det samlede billede inden fravalg af realiserbare løsninger, såfremt det skulle vise sig, at samtlige løsninger indbefatter skader på ét eller flere Natura 2000-områder i varieret grad.

En vurdering af de sandsynlige indirekte effekter af en Als-Fyn-forbindelse i forhold til Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag kræver en række yderligere analyser af fx sedimentspild, påvirkning af strømningsforhold og undervandsstøj, som vil blive foretaget som led i den videre del af forundersøgelsen. Resultatet af vurderingen af disse effekter skal også foreligge for at kunne udtale sig med en vis sikkerhed om sandsynligheden for en skade på et eller flere af Natura 2000-områderne.

Metoden for identifikation af særligt betydningsfulde Natura 2000-områder har således til hensigt at sikre, at den bedste samlede løsning for Natura 2000-områderne bibeholdes. Påvirkningen fra de enkelte løsninger kan først vurderes mere præcist, når der er et samlet billede af alle de væsentligste direkte og indirekte påvirkninger, som de realiserbare løsninger giver anledning til.

De indledningsvise arealmæssige identifikationer af særligt betydningsfulde områder inden for Natura 2000-områderne, som er resultatet af den forsimplede metode, er ikke begrænsende for korridorvalget for borede tunnelløsninger, da disse forudsættes ikke at påvirke Natura 2000-områderne, før det sted, hvor en boret tunnel med cut and cover samt portal bryder igennem jordoverfladen (ilandføringszonen for boret tunnel). I det tilfælde, hvor en tunnelportal placeres på hav, vil påvirkningen være afhængig af etablering og udformning af den ø, som det vil være nødvendigt at etablere som led i den anlægstekniske løsning.

2.2 Militærområder og råstofområder

Andre arealer, end udpegede arealer inden for Natura 2000, som er særligt betydningsfulde, er søgt identificeret ud fra en vurdering af, at disse arealer benyttes til, eller indeholder værdier, som repræsenterer væsentlige samfundsinteresser. Disse omfatter særligt betydningsfulde militærområder og særligt betydningsfulde råstofgraveområder. Disse er nærmere afklaret ved en skriftlig høring, der har involveret de statslige ressortmyndigheder med ansvar for disse områder. Konklusionerne med baggrund i høringerne er med input fra Rambøll draget af Sund & Bælt.

2.3 Andre særligt betydningsfulde områder

Andre særligt betydningsfulde områder inden for forundersøgelsesområdet er identificeret ud fra, at disse repræsenterer væsentlige miljømæssige samfundsværdier, og derfor må tillægges en særlig stor betydning for placering af en Als-Fyn-forbindelse.

Følgende fire emner er udvalgt til nærmere vurdering:

- Særligt betydningsfulde skovarealer (privatejet fredskov og § 25-skov) /3/
- Natur- og vildtreservater /4/
- Fredede områder, jf. naturbeskyttelseslovens § 50 /5/
- Fund og fortidsminder /6/

Emnerne er udvalgt på baggrund af det generelle juridiske beskyttelsesniveau, som er anlagt i forhold til disse, suppleret med en tilhørende faglig vurdering af, om disse emner i deres fineste form generelt vurderes at dække over særlig betydningsfulde samfundsværdier, som det vil være vanskeligt at argumentere for det acceptable i en væsentlig beskadigelse af.

2.3.1 Privat fredskov

Til vurdering af forekomst af områder med meget betydningsfuld privatejet fredskov benyttes Biodiversitetskortet for Danmark /7/. Via Biodiversitetskortet eftersøges privatejede fredskovsområder, som har en høj HNV-Skov artsscore, høj HNV-Skov proxyscore og/eller høj HNV-Skovscore /7/, se Figur 2-1 for et eksempel.

På baggrund af det ovenstående besluttet det, om der forekommer privatejede fredskovspligtige skovområder, som vurderes at være særligt betydningsfulde, og som bør identificeres med henblik på en særlig høj værdisætning. For at et skovområde falder ind under kategorien særligt betydningsfuld, skal der være tale om et areal, der har så stor værdi, at man vil kunne acceptere en lille påvirkning af en udpeget habitatnaturtype i et Natura 2000-område for at skåne den.

På baggrund af det ovenstående besluttet det, om der forekommer private fredskovområder som vurderes at være særligt betydningsfulde, og hvor der bør tages et særligt hensyn til, at projektet ikke medfører en påvirkning af dem.

HNV-Skov artsscore

Artsscoren er beregnet ved at summere fund af rødlistede arter, hvor fundene er tildelt stigende vægt, jo mere truet arten er, jo mere sikker geolokaliseringen af fundet er, og jo mindre kendt national udbredelse arten har (score 1-9).

HNV-Skov proxyscore

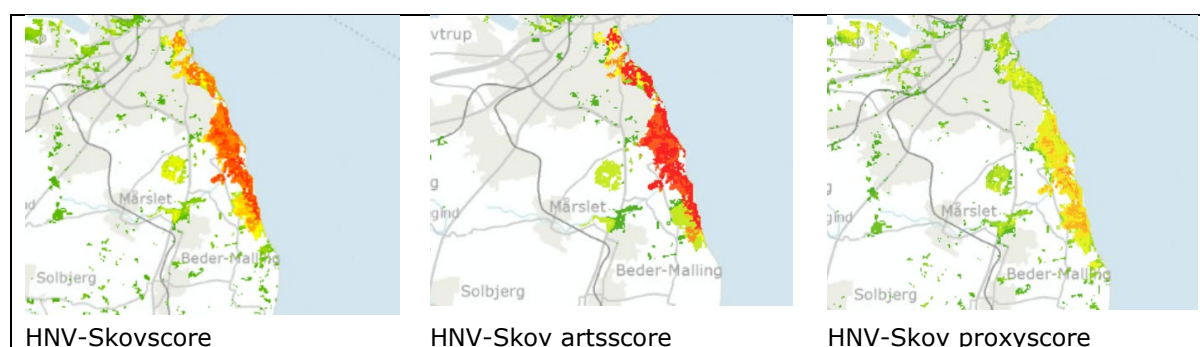
Proxyscoren udgøres af en række arts- eller landskabsbaserede tilstandsindikatorer (proxydata), der resulterer i en proxyscore. Proxyscoren er så at sige en sum af arealer, der understøtter biodiversitet: høj proxyscore = stor sandsynlighed for høj biodiversitet (score 1-11).

HNV-Skovscore

Artsscoren og proxyscoren lægges sammen i en samlet HNV-Skovscore (score 1-20), hvor 1 angiver, at området ikke er særlig værdifuldt for biodiversiteten og 20 angiver, at området er meget værdifuldt for biodiversiteten. HNV-Skovscoren viser, hvilke lokale områder som er særligt betydningsfulde, fordi de er levesteder eller potentielle levesteder for rødlistede arter.

Udvælgelsen af særligt betydningsfulde privatejede fredskove foregår i følgende trin:

1. Lokalisering (GIS) af områder med privatejet fredskov.
2. Inden for de sammenhængende områder tjekkes HNV-Skovkortet. Det undersøges, om der findes lokaliteter der enten har en høj HNV-Skov artsscore, en høj HNV-Skov proxyscore og/eller en høj HNV-Skovscore. Kriterier for at blive udvalgt til nærmere vurdering er en score, der ligger over middel på den pågældende skala. Det vil sige en skovscore på over 10, en artsscore på over 4 eller en proxyscore på over 5.
3. For de områder, som opfylder ovenstående kriterier, gennemføres en granskning af luftfotos, hvor det vurderes, om skoven kan have væsentlige naturværdier.
4. Desuden vurderes det, om skoven indeholder biotoper, der anses som at tilføje fredskoven særlig naturmæssig værdi.
5. På baggrund af det ovenstående besluttet det, om der forekommer private fredskovområder som vurderes at være særligt betydningsfulde, og hvor der bør tages et særligt hensyn til, at projektet ikke medfører en påvirkning af dem.

Figur 2-1 Eksempel på henholdsvis HNV-Skovscore, HNV-Skov artsscore og HNV-Skov proxyscore for Natura 2000-område N234 Giver Å, Enemærket og Skåde Havbakker i Østjylland. Blå/grønne farver signalerer lav biodiversitet, gule nuancer signalerer middel biodiversitet og orange/røde farver signalerer høj biodiversitet.

2.3.2 § 25-skov

Med baggrund i skovlovens § 25 kan Miljøministeren registrere andre naturmæssigt særlig værdifulde skove /3/. Bestemmelsen er et led i at nå målet i internationale anbefalinger og i det

nationale skovprogram om at beskytte de naturmæssigt særlig værdifulde skove, herunder naturskov. Den giver således hjemmel til, at Miljøministeren kan registrere andre naturmæssigt særlig værdifulde skove end dem, der er omfattet af kortlægningen efter § 15, uanset om de er beliggende i eller uden for de internationale naturbeskyttelsesområder. Det er i skovprogrammet forudsat, at man revurderer det danske naturskovsbegreb, der hidtil har været baseret for meget på bevoksningens genetiske oprindelse. Der er behov for en mere praktisk definition, der tager udgangspunkt i, hvad der er bevaringsværdigt, og som samtidig letter skovejernes mulighed for at identificere de værdifulde områder og prioritere indsatsen for deres beskyttelse.

Naturen i skovene er en vigtig del af biodiversiteten i Danmark, fordi skovene er levested for mange vilde dyr og planter. Nogle skovområder er naturmæssigt mere værdifulde end andre, fordi de er bedre levesteder for dyr, planter og andre organismer. Hidtil har der ikke været en kortlægning af den naturmæssigt særlig værdifulde skov – de såkaldte § 25 skove. Miljøministeriet har, foreløbigt i 2018, foretaget en kortlægning af naturmæssigt særlig værdifuld skov i de offentligt ejede skove i Danmark. Denne kortlægning og beskrivelse af skovnaturen skal ses som et supplement til kortlægningen af habitatskov indenfor Natura 2000-områderne.

Kortlægningen har haft til formål at kortlægge skov af naturmæssig særlig værdi. Dette omfatter skove både inden for og uden for Natura 2000-områder.

Kortlægningsmetoden, som Miljøministeriet har fået foretaget, er systematisk og er foregået i tre trin:

1. Først er fundet potentielle arealer ved hjælp af eksisterende kortmateriale.
2. Derefter har et feltbesøg afdjort, om der er tale om naturmæssigt særlig værdifuld skov i skovlovens forstand.
3. Til sidst indsamles data om naturindholdet.

Det viste resultat af Miljøministeriets kortlægningen giver et samlet overblik over beliggenheden og tilstanden af de offentlige skoves særlige naturmæssige værdier. En undgåelse af en påvirkning af § 25-skove vil ligeledes indgå i analysen med en høj prioritet, og al § 25-skov vil blive identificeret som særligt betydningsfuldt område.

2.3.3 Natur- og vildtreservater

Der er ved en række bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater etableret nogle områder, som er udpeget til fristeder, hvor pattedyr og fugle kan yngle, raste og søge føde i fred /4/. Inden for forundersøgelsesområdet findes ikke natur- og vildtreservater, hvorfor disse ikke behandles yderligere.

2.3.4 Fredninger af natur- og landskabsværdier

Siden 1917 har fredning været et centralt værktøj i naturbeskyttelsen i Danmark, og fredning er det ældste og mest vidtgående instrument til beskyttelse af natur og landskaber. Fredninger bliver gennemført for at varetage alle de formål, som naturbeskyttelsesloven indeholder. Det vil sige beskyttelse af *landskab, dyr og planter og deres levesteder, kulturhistorie, naturhistorie og undervisningsmæssige værdier*, ligesom en fredning kan fastsætte bestemmelser om forbedring og genopretning af naturen. Endvidere kan fredninger regulere folks adgang til at færdes i naturen.

Fredningsnævnet kan jf. § 50 i naturbeskyttelsesloven meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål. Der er således tale om en stærk juridisk binding baseret på en faglig og grundig vurdering af de værdier, der ønskes beskyttet. Fredningskendelserne inden for forundersøgelsesområdet gennemgås med henblik på at undersøge, hvorvidt et kommende Als-Fyn-forbindelse er i konflikt med fredningernes formål. Er projektet i konflikt med formålet, rubriceres området som særligt betydningsfuldt, idet der foreligger en høj grad af formodning for, at en fredning, der foretages

efter en omstændelig og konkret fredningsproces med tilhørende besigtigelser dækker over et særligt betydningsfuldt samfundsaktiv.

Som udgangspunkt sker fravælgelsen med baggrund i fredningskendelsens beskrivelse. I særlige tvivlstilfælde kan der ske besigtigelse og dokumentation af indhold af et område, men henset til tid og økonomi i forundersøgelsen, vil dette oftest være for krævende. Ved betydelige usikkerheder ved vurderingerne af den potentielle modstrid med fredningsformålet, må tvivl føre til en tilbageholdenhed med en indledende vurdering af, at området er særlig betydningsfuldt.

De fredede områder vil indgå i den efterfølgende analyse med hver deres værdisætning baseret på den ovenfor beskrevne vurdering.

2.3.5 Beskyttede fortidsminder

Beskyttede fortidsminder er synlige levn og kulturspor i landskabet, som samfundet beskytter med reglerne i Museumsloven. Disse fortidsminder kaldes også for "Fredede fortidsminder", da beskyttelsen begyndte med frivillige fredninger tilbage i 1808 /8/. På Arealinfo er betegnelsen fredede fortidsminder, mens betegnelsen i museumslovens § 29 e er "beskyttede fortidsminder". Sidstnævnte betegnelse anvendes her.

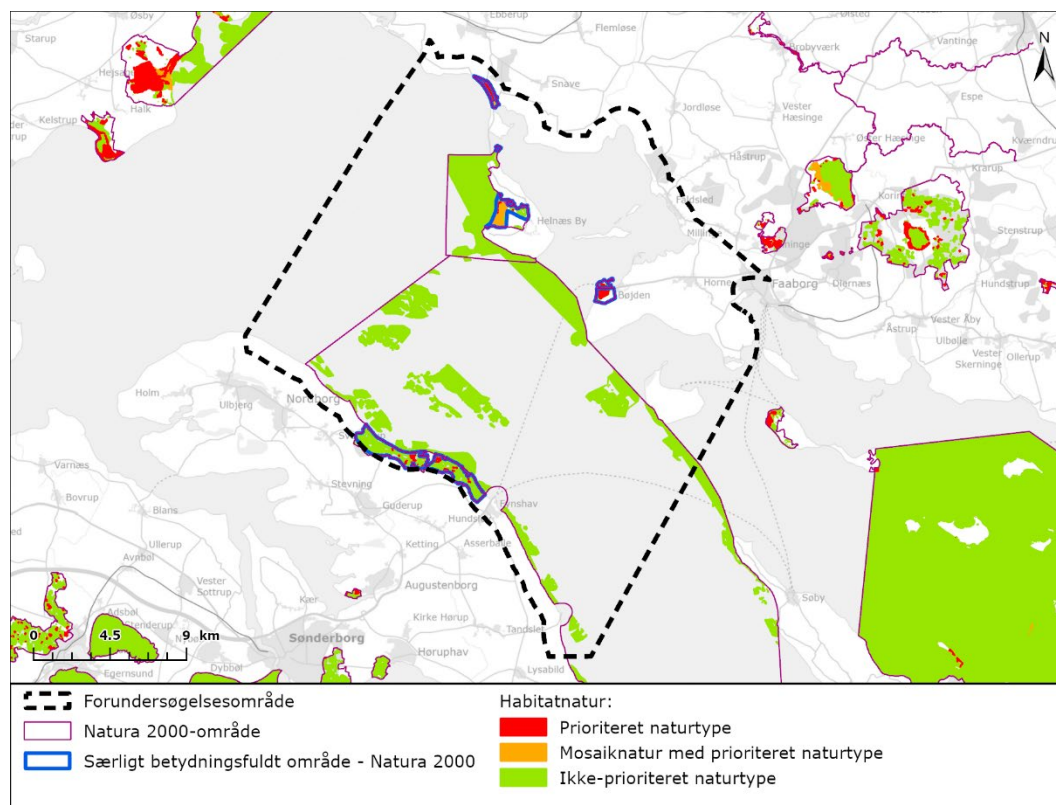
Ved analysen af særligt betydningsfulde områder lægges det til grund, at alle beskyttede fortidsminder på land, omfattet af museumslovens § 29 e samt f (§ 29 f medfører en 2 m beskyttelsesbræmme omkring fortidsmindet på grund af den meget restriktive beskyttelse), skal rubriceres som særligt betydningsfulde områder. Dertil er det valgt, at arealer af større grupperinger af fortidsminder med en tæthed under 50 m også rubriceres som særligt betydningsfulde, da en sådan tæthed vil gøre det meget vanskeligt at placere en forbindelse mellem fortidsminderne uden direkte påvirkning af disse. Beskyttede fortidsminder til havs behandles i næste fase af forundersøgelsen.

3. Særligt betydningsfulde områder

I de følgende afsnit er foretaget identifikation og kortlægning af særligt betydningsfulde områder inden for forundersøgelingsområdet for Als-Fyn-forbindelsen.

3.1 Natura 2000-områder

Nedenfor fremgår kort med markering af de arealer, hvor placering af en korridor bør undgås ud fra denne ovenfor beskrevne metodik.

Figur 3-1 Særlige betydningsfulde Natura 2000-områder i området for Als-Fyn.

De indledningsvise arealmæssige fravalg indenfor Natura 2000-områderne, som er resultatet af den forsimplede metode, er præsenteret på Figur 3-1.

3.2 Marine militærområder

Forsvaret har leveret høringsvar vedrørende eksistensen af marine militærområder inden for det til denne analyse udvalgte forundersøgelingsområdet for Als-Fyn. Forsvaret har oplyst, at der ikke findes sådanne områder inden for undersøgelsesområdet. Det kan er på baggrund af dette høringsvar konkluderes, at der ikke forefindes marine militærområder inden for forundersøgelingsområdet, og dermed ikke områder, der skal indgå som særligt betydningsfulde.

3.3 Råstofområder

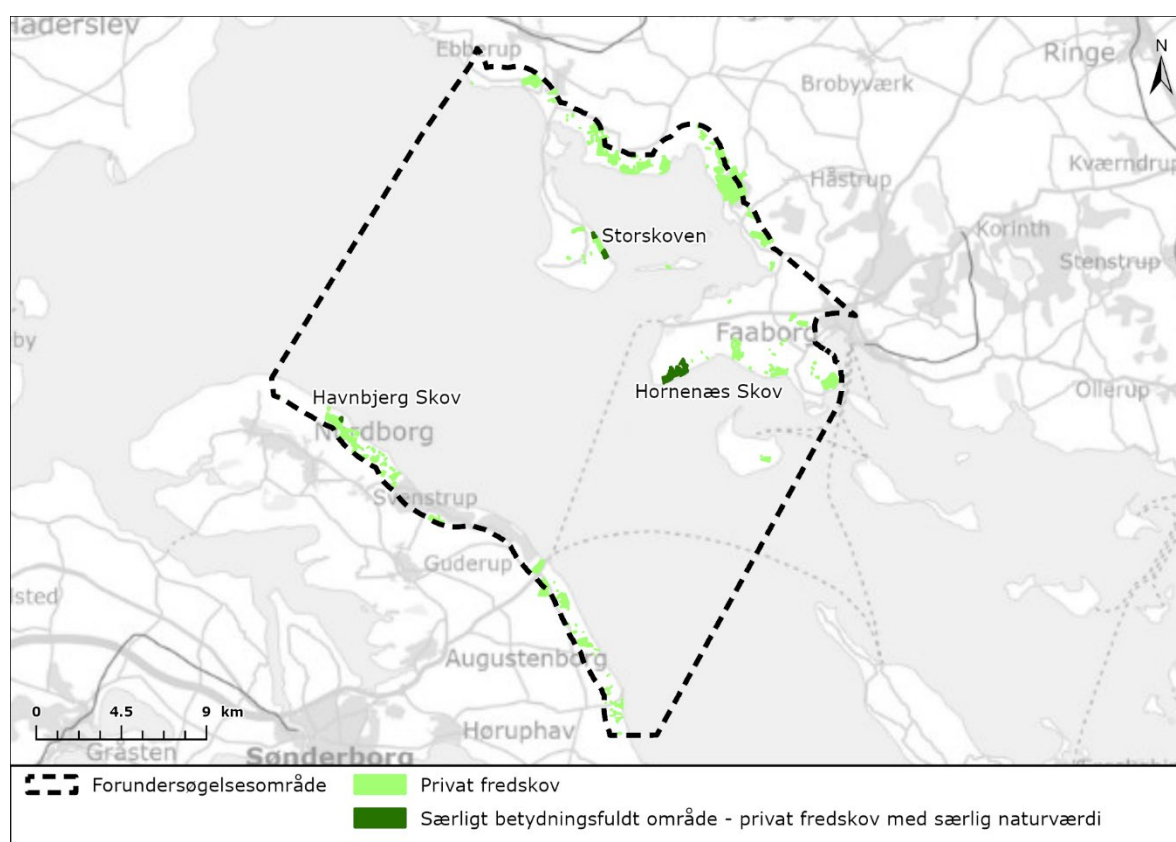
Miljøstyrelsen har leveret et høringsvar vedrørende beliggenhed af særligt værdifulde råstofområder inden for forundersøgelingsområdet for Als-Fyn. Det er alene peget på råstofområder af lokal interesse. Der er på baggrund af dette høringsvar ikke identificeret særlige betydningsfulde marine råstofområder inden for forundersøgelingsområdet.

3.4 Privat fredskov

Der er gennemført en screening af fredskovsområder inden for forundersøgelsesområdet med det formål at finde frem til skovområder med særlig betydningsfulde naturværdier, som beskrevet i afsnit 2.3.1.

I de efterfølgende afsnit beskrives de fredskovsområder, som ud fra metoden vurderes at have en høj naturværdi.

Der er i alt tre sammenhængende private fredskovsarealer, der i analysen er vurderet som særligt betydningsfulde. Udover disse områder findes et større sammenhængende privat fredskovsareal, der ligger i tilknytning til et område, der er udvalgt som særligt betydningsfulgt, og hvor en korridor derfor ikke bør vælges placeret. Dette areal indgår ikke i analysen, da arealet allerede er rubriceret som særligt betydningsfuldt med baggrund i Natura 2000-området.

Figur 3-2 Særligt betydningsfuldt område – privat fredskov inden for forundersøgelsesområdet.

3.4.1 Als

Nørreskov

Ved Nørreskov forekommer et mindre skovområde, hvor analysen af HNV-skovkortet peger på en forekomst af skovområder med særlige naturværdier. Området ligger i tilknytning til et Natura 2000-område med høj koncentration af prioriteret natur, der allerede på den baggrund er udvalgt som særligt betydningsfuldt område. Det er vurderet, at der ikke vil være risiko for påvirkning af dette fredskovområde, da et anlægsprojekt ikke vil kunne påvirke fredskovsarealet uden samtidigt at påvirke det særligt betydningsfulde Natura 2000-område.

Lavensby

Ved Lavensby forekommer mindre skovområder, hvor analysen af HNV-skovkortet peger på en forekomst af skovområder med særlige naturværdier (Figur 3-2). Størstedelen af områderne indeholder dog en så lille andel af høj HNV-værdi, at de vurderes til ikke at have særlige

naturværdier. Kun et enkelt område er derfor blevet analyseret. Ud fra luftfotos og ved analyse af terrænforhold ved hjælp af Scalgo /9/³, vurderes det, at der forekommer lavninger, vandløb og søer, hvilket er biotoper, der understøtter den naturmæssige værdi /9/. Derved vurderes fredskovsområdet at være en om særlig betydningsfuld privat skov, jf. den valgte metode.

3.4.2 Øerne mellem Als og Fyn

Helnæs

Ved Helnæs forekommer to skovområder, hvor analysen af HNV-skovkortet peger på en forekomst af skovområder med særlige naturværdier (Figur 3-2). Skovområderne består af et mindre område i hver sin ende af en større sammenhængende skov. Ud fra luftfotos og ved analyse i Scalgo /9/ vurderes det, at der forekommer mange lavninger og strømningsveje inden for området. Strømningsveje giver en god indikation på, hvor der kan være grøfter og små vandløb, som ikke er registreret andre steder. Lavninger og vandløb anses for at være biotoper, som er naturmæssige værdifulde /9/. Derved vurderes fredskovsområdet at være særligt betydningsfuld privat skov.

3.4.3 Fyn

Horne Næs

Ved Horne Næs forekommer et større sammenhængende skovområde, hvor analysen af HNV-skovkortet peger på en forekomst af skovområder med særlige naturværdier (Figur 3-2). Ud fra luftfotos og ved analyse i Scalgo /9/ vurderes det, at der forekommer lavninger, søer og strømningsveje inden for området. Strømningsveje giver en god indikation på, hvor der kan være grøfter og små vandløb, som ikke er registreret andre steder. Lavninger, vandløb og søer anses for at være biotoper, som er naturmæssige værdifulde /9/. Derved vurderes fredskovsområdet at være særlig betydningsfuld privat skov.

Dyreborg

Ved Dyreborg forekommer et større skovområde, hvor analysen af HNV-skovkortet peger på en forekomst af skovområder med særlige naturværdier. Fredskovsområdet indeholder dog en så lille andel af høj HNV-værdi, at det vurderes til ikke at have særlige naturværdier.

Damsbo

Ved Damsbo forekommer et større skovområde, hvor analysen af HNV-skovkortet peger på en forekomst af skovområder med særlige naturværdier. Fredskovsområdet indeholder dog en så lille andel af høj HNV-værdi, at det vurderes til ikke at have særlige naturværdier.

Mullerød

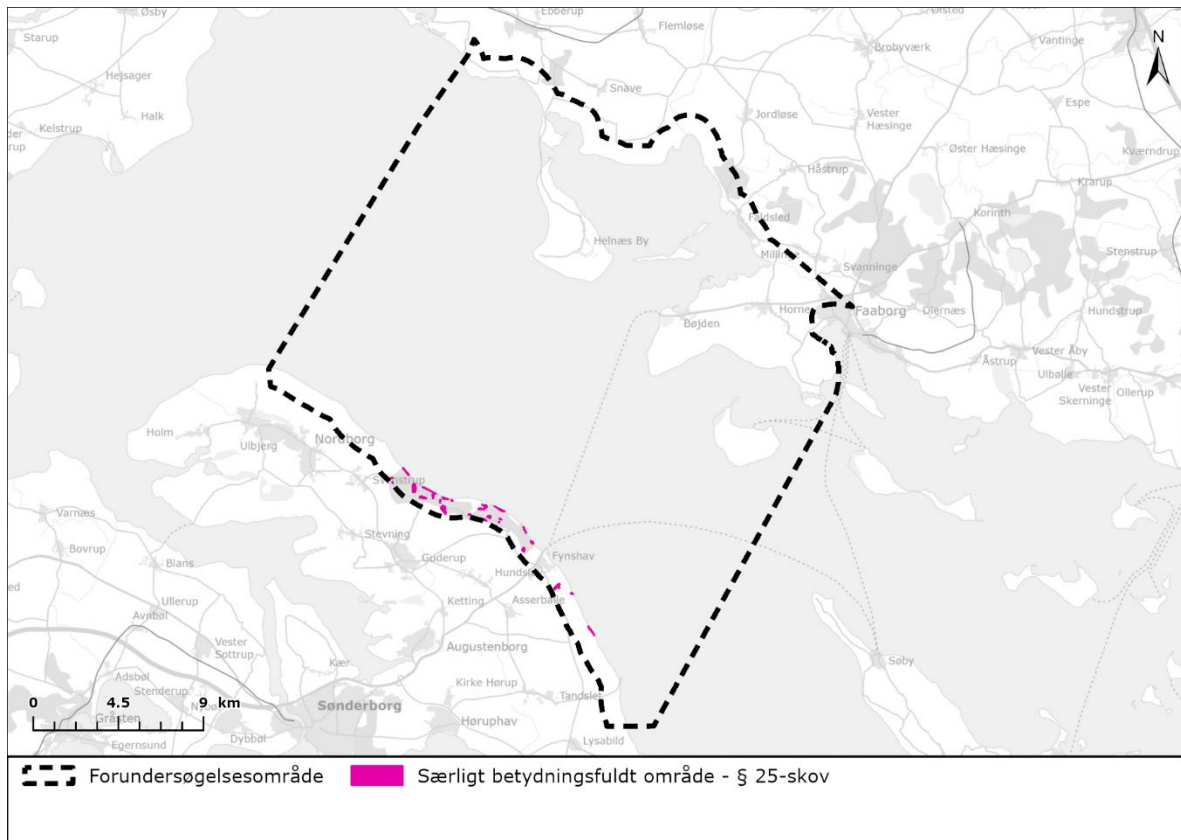
Ved Damsbo forekommer et mindre skovområde, hvor analysen af HNV-skovkortet peger på en forekomst af skovområder med særlige naturværdier. Fredskovsområdet indeholder dog en så lille andel af høj HNV-værdi, at det vurderes til ikke at have særlige naturværdier.

3.5 § 25-skov

Nogle skovområder er naturmæssigt mere værdifulde end andre, fordi de er bedre levesteder for dyr, planter og andre organismer. Hidtil har der ikke været en kortlægning af den naturmæssigt særlig værdifulde skov – de såkaldte § 25 skove. Miljøministeriet har foreløbigt i 2018 foretaget en kortlægning af naturmæssigt særlig værdifuld skov i de offentligt ejede skove i Danmark. Denne kortlægning og beskrivelse af skovnaturen skal ses som et supplement til kortlægningen af habitatskov indenfor Natura 2000-områderne.

I det følgende gennemgås de § 25-områder, der kan blive påvirket af projektet (se Figur 3-3).

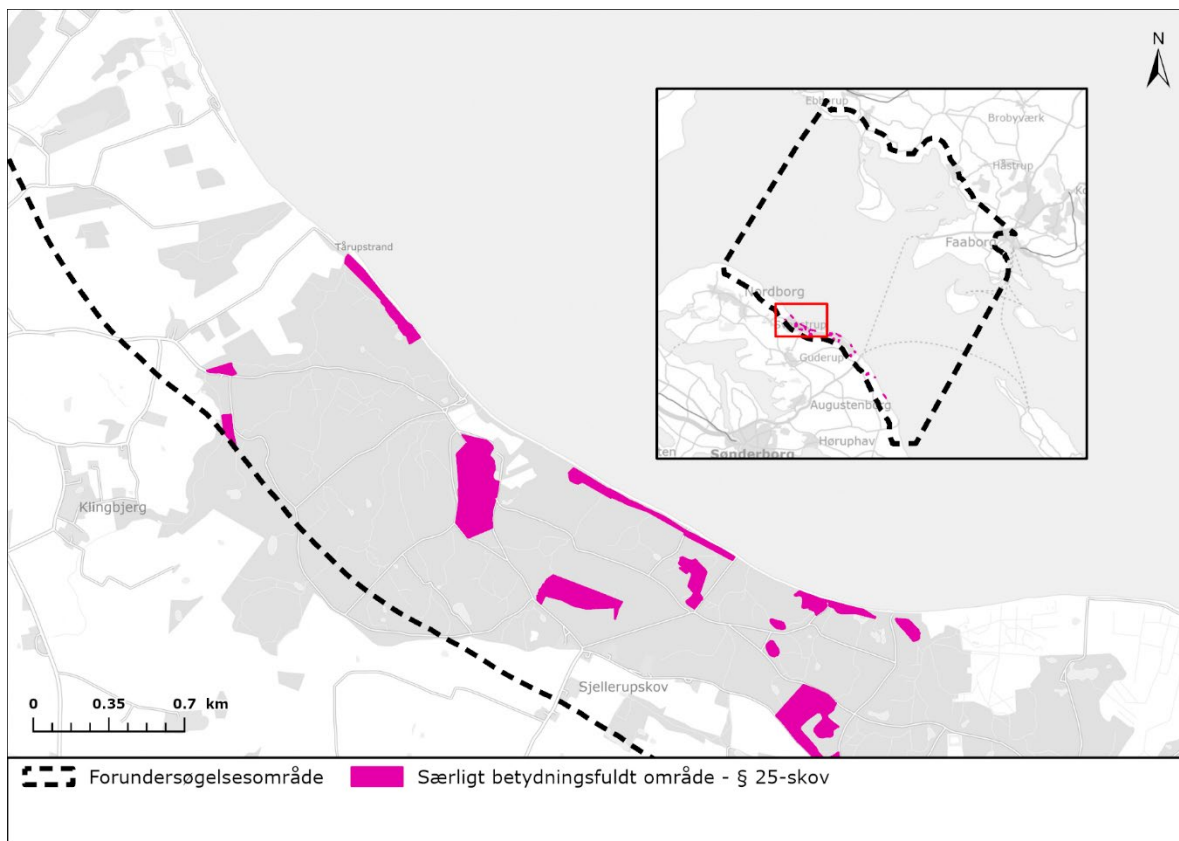
³ Scalgo er et geografisk digitaliseringsprogram, terrænforhold, bl.a. strømningsveje, lavninger, vandløbsystemer samt terrænforhold.

Figur 3-3 Særligt betydningsfulde § 25-skovområder - inden for Als-Fyn-forundersøgelserområdet.

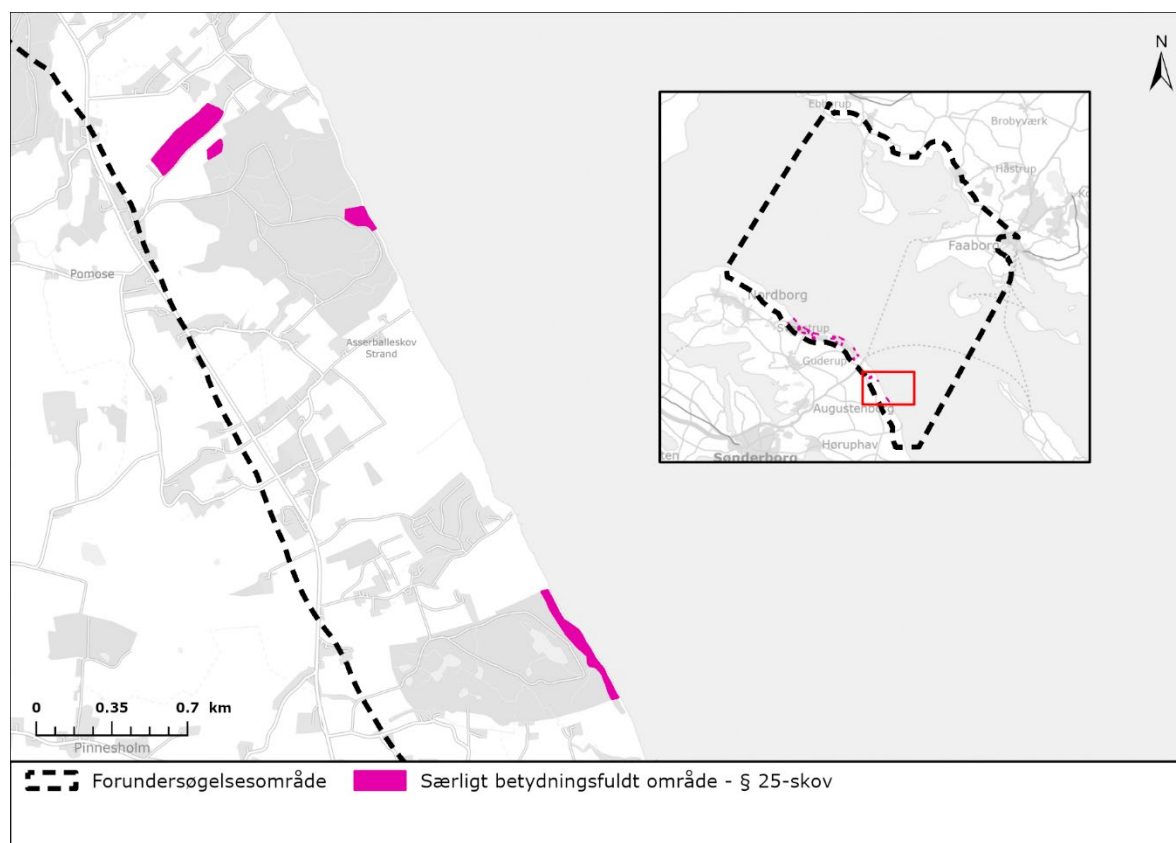
3.5.1 Als

I forlængelse af Sjellerup Skov, der er en statsejet Natura 2000-skov, findes et lille § 25 skovareal (se Figur 3-4).

Figur 3-4 Zoom af særligt betydningsfuldt § 25-skovområde ved Sjellerup Skov.

Syd for Færgevej (rute 8) findes fire områder kortlagt som § 25 skov (se Figur 3-5).

Figur 3-5 Zoom af særligt betydningsfulde § 25-skovområder syd for rute 8 inden for forundersøgelsesområdet.

Der er ikke øvrige arealer inden for forundersøgelseskorridoren, der er kortlagt som § 25 skov.

3.6 Fredninger

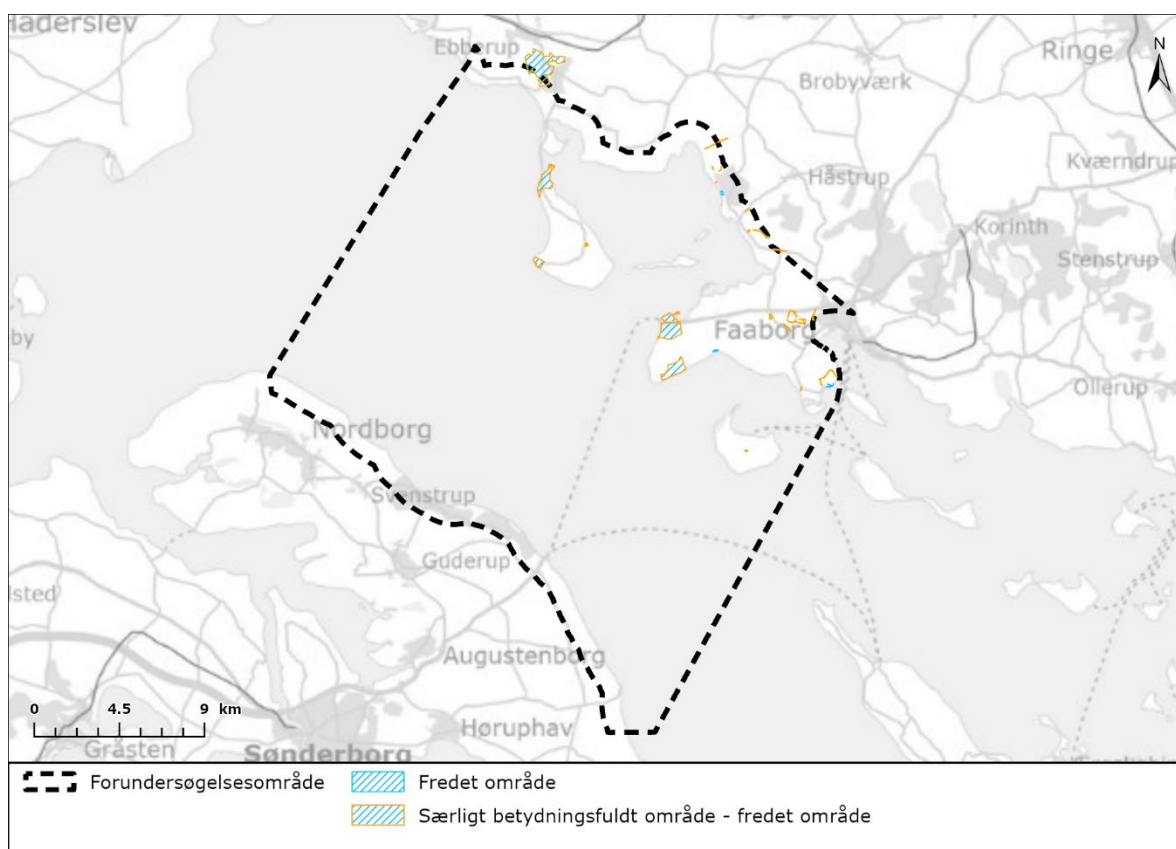
Der er inden for forundersøgelsesområdet undersøgt 16 fredede områder (jf. naturbeskyttelsesloven), som er beliggende uden for de områder, der af andre årsager er identificerede som særligt betydningsfulde (Figur 3-1). Udover de 16 områder, findes 2 fredede områder, der ligger i tilknytning til et område, der af andre årsager allerede er identificeret som særligt betydningsfulde og dermed ikke også indgår i fredningsanalysen.

Fredningerne omfatter både landskabs- og naturfredninger samt kirkefredninger, de såkaldte Exner fredninger.

Fredningskendelserne inden for forundersøgelsesområdet gennemgås i dette notat med henblik på at undersøge, hvorvidt en kommende Als-Fyn-forbindelse, med basis i vurdering af selve fredningsbestemmelserne men uden tilhørende besigtigelse, vurderes at være i konflikt med fredningernes formål. Den anvendte metode betyder, at i tilfælde, hvor en konflikt kun med sikkerhed kan identificeres via en supplerende besigtigelse rubriceres fredningen ikke som en streng juridisk binding, men som et område, der kræver nærmere vurdering i en efterfølgende fase af en Als-Fyn-forbindelse. I de sidstnævnte tilfælde er fredningen ikke udvalgt som et "særligt betydningsfuldt område".

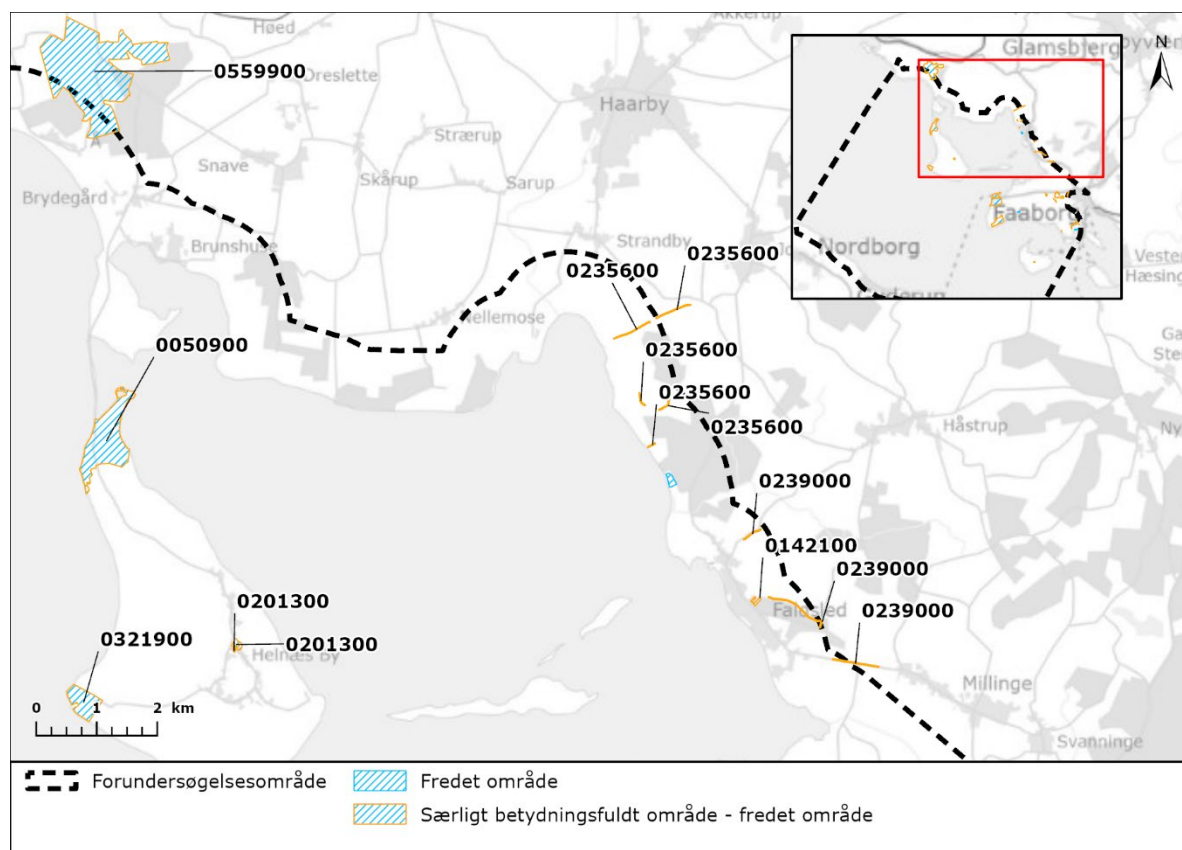
I det følgende gennemgås de fredninger, der kan blive påvirket af projektet, inden for forundersøgelsesområdet (Figur 3-6). Formålet med fredningen og de væsentligste bestemmelser præsenteres og det vurderes, om der er en potentiel konflikt imellem en placering af projektet inden for det fredede områder, således som dette er beskyttet i henhold til fredningskendelsen.

Fredede områder uden for forundersøgelsesområdet er markeret på kortene med registreringsnummer.

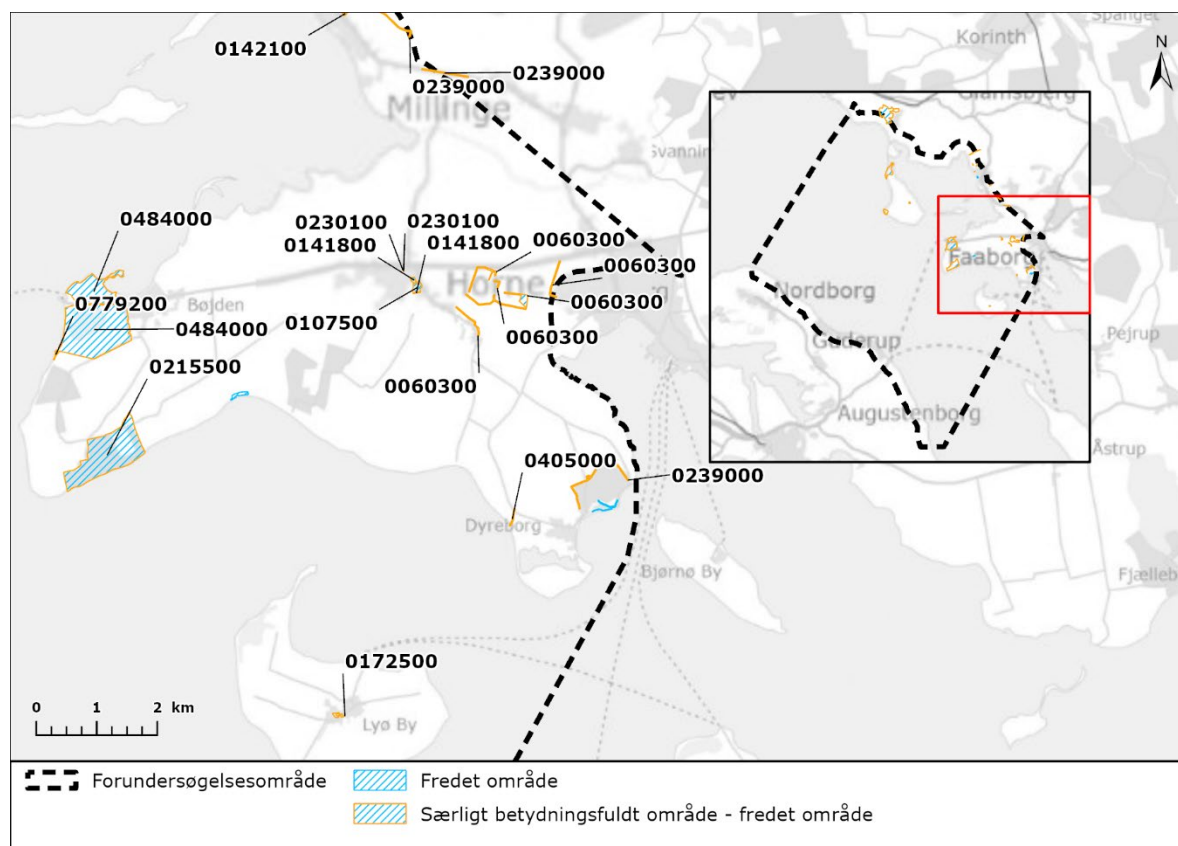

Figur 3-6 Relevante fredninger i forundersøgelsesområde Als-Fyn.

Figur 3-7 Zoom af relevante fredninger i forundersøgelsesområde Als-Fyn. Numre henviser til fredningens registreringsnummer (se Tabel 3-1 og Tabel 3-2).

Figur 3-8 Zoom af relevante fredninger i forundersøgelingsområde Als-Fyn. Numre henviser til fredningens registreringsnummer (se Tabel 3-1 og Tabel 3-2).

3.6.1 Als

Der er ikke fredede områder på Als.

3.6.2 Øerne mellem Als og Fyn

I nedenstående tabel (Tabel 3-1) ses fredninger på øerne mellem Als og Fyn, se også Figur 3-7 og Figur 3-8.

Tabel 3-1 Relevante fredningsbestemmelser i forundersøgelingsområdet på øerne mellem Als og Fyn. Grå farve – særligt betydningsfuldt område. Grøn – særligt betydningsfuldt, men en del af særligt betydningsfuldt område - Natura 2000.

Reg. nr. Fredningsnavn	Resumé af fredningsbestemmelse	Vurdering af projektets forhold til fredningskendelsen <i>Grå farve – særligt betydningsfuldt område</i> <i>Grøn – særligt betydningsfuldt, men en del af særligt betydningsfuldt område - Natura 2000</i>
00509.00 Halen, Helnæs	<i>Arealfredning</i> Arealfredningen har til formål at frede et område, der er ganske særligt naturskønt med bakkedragene, der rejser sig fra vandfladen, og som afløses af strandenge og bølget land vest for vejen af stor og særpræget landskabelig værdi.	Anlægges projektet inden for fredningen, vurderes det at være i strid med fredningsbestemmelserne, da arealerne skal bevares i deres nuværende

Reg. nr. Fredningsnavn	Resumé af fredningsbestemmelse	Vurdering af projektets forhold til fredningskendelsen <i>Grå farve – særligt betydningsfuldt område</i> <i>Grøn – særligt betydningsfuldt, men en del af særligt betydningsfuldt område - Natura 2000</i>
	<p>Jorden må alene drives som almindelig landbrugsdrift.</p> <p>Udsigtshindrende beplantning må ikke foretages og terrænformerne må ikke ændres.</p> <p>På det fredede areal må der ikke opstilles boder, skure, beboelsesvogne eller telte, ej heller master eller skilte.</p>	<p>tilstand og da ændringer i terrænformerne ikke er tilladt.</p> <p>Opstilling af master og skilte er desuden i strid med fredningsbestemmelsen.</p>
02013.00 Helnæs Kirke	<p><i>Kirkefredning</i></p> <p>Fredningen har til formål at værne om Helnæs Kirkes omgivelser.</p> <p>Arealerne omkring kirken må ikke bebygges eller beplantes med udsigtsødelæggende beplantning, ligesom der heller ikke på arealerne må anbringes transformatorstationer, telefon- og telegrafmaster og lignende eller opsættes skure, udsalgssteder, isboder, vogne til beboelse eller opbevaring af redskaber eller lignende skønhedsforstyrrende genstande. Der må i det hele ikke foretages ændringer af den nu bestående tilstand, der kan virke skæmmende eller hindrende for udsigten til eller fra kirken.</p>	<p>Anlægges projektet inden for fredningen vurderes det at være i strid med fredningsbestemmelserne, da der ikke må foretages ændringer, som påvirker udsigten til og fra kirken, hvilket en Als-Fyn-forbindelse vurderes at gøre.</p> <p>Opstilling af master er i strid med fredningsbestemmelsen.</p>
03219.00 Lindhovedgård, Helnæs	<p>Arealfredning</p>	<p>Indgår ikke i analysen, da placering af Als-Fyn-forbindelsen hindres af andre særligt betydningsfulde områder (Natura 2000).</p>
03547.00 Lyø Krog	<p><i>Arealfredning</i></p> <p>Formålet med fredningen er at sikre almenheden ret til ophold og badning fra arealet. Teltslagning og opstilling af campingvogne forbudt.</p>	<p>Als-Fyn-forbindelsen <i>kan</i> være i strid med fredningsbestemmelserne og skal fremlægges for Fredningsnævnet. Fredningen dækker et lille areal, og et motorvejsprojekt kan hindre adgang til og, ophold og badning på stranden.</p> <p>Behandles i en senere fase af projektet, da konflikt ikke kan fastslås på dette stadie.</p>
172500 Lyø Kirke	<p><i>Kirkefredning</i></p> <p>Fredningen har til formål at værne om Lyø Kirkes omgivelser.</p> <p>Arealerne omkring kirken må ikke bebygges eller beplantes med udsigtsødelæggende beplantning, ligesom der heller ikke på arealerne må anbringes transformator-</p>	<p>Anlægges projektet inden for fredningen vurderes det at være i strid med fredningsbestemmelserne, da der ikke må foretages ændringer, som påvirker udsigten til og fra kirken, hvilket</p>

Reg. nr. Fredningsnavn	Resumé af fredningsbestemmelse	Vurdering af projektets forhold til fredningskendelsen <i>Grå farve – særligt betydningsfuldt område</i> <i>Grøn – særligt betydningsfuldt, men en del af særligt betydningsfuldt område - Natura 2000</i>
	stationer, telefon- og telegrafmaster og lignende eller opsættes skure, udsalgssteder, isboder, vogne til beboelse eller opbevaring af redskaber eller lignende skønhedsforstyrrende genstande. Der må i det hele ikke foretages ændringer af den nu bestående tilstand, der kan virke skæmmende eller hindrende for udsigten til eller fra kirken.	en Als-Fyn-forbindelse vurderes at gøre. Opstilling af master er i strid med fredningsbestemmelsen.

3.6.3 Fyn

I nedenstående tabel (Tabel 3-2) foretages en gennemgang af fredninger på Fyn, se også Figur 3-7 og Figur 3-8.

Tabel 3-2 Relevante fredningsbestemmelser i forundersøgelserområdet på Fyn.

Reg. nr. Fredningsnavn	Resumé af fredningsbestemmelse	Vurdering af projektets forhold til fredningskendelsen <i>Grå farve – særligt betydningsfuldt område</i> <i>Lys grå – særligt betydningsfuldt, men en del af særligt betydningsfuldt område - Natura 2000</i>
05599.00 Hagenskov Gods	<i>Arealfredning</i> Fredningen har til formål at bevare arealernes landskabelige værdier og sikre et harmonisk samspil mellem landskabet og ejendommens kulturhistorisk og arkitektonisk værdifulde bygningsanlæg. Ejendommens fortsatte drift som landbrugsejendom skal tilpasses ønsket om at bevare Hagenskov gods som eksempel på et fynsk herregårdsmiljø. Ingen form for yderligere bebyggelse skal være tilladt og opstilling af boder, skure, telte, campingvogne og master samt opstilling af enhver form for faste anlæg på ejendommen må ikke finde sted. Udvinding af råstoffer i jorden skal ikke være tilladt. Ændringer af det nuværende terræn ved afgravning eller opfyldning, rørlægning af vandløb, opfyldning af damme, yderligere afdræning af enge og moser, rydning af stendiger og jorddiger skal ikke være tilladt.	Anlægges projektet inden for fredningen, vurderes det at være i strid med fredningsbestemmelserne, da arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand og da ændringer i terrænet eller i terrænformerne ikke er tilladt. Opstilling af faste anlæg er desuden i strid med fredningsbestemmelsen.

Reg. nr. Fredningsnavn	Resumé af fredningsbestemmelse	Vurdering af projektets forhold til fredningskendelsen <i>Grå farve – særligt betydningsfuldt område</i> <i>Lys grå – særligt betydningsfuldt, men en del af særligt betydningsfuldt område - Natura 2000</i>
	Desuden skal Hagenskov Voldsted være tilgængeligt for almenheden for færdsel til fods.	
02356.00 Damsbo stengærde	<i>Arealfredning</i> Damsbo stengærde består af en række stendiger af forskellig længde placeret i landskabet i et større område. Fredningen har til formål at sikre stendigerne. Stendigerne må ikke fjernes eller ødelægges, ligesom der ikke må borttages sten derfra. Der må ikke pløjes eller graves så tæt ind til stendigerne, at disse udsættes for ødelæggelse.	Anlægges projektet så stendigerne fjernes eller ødelægges, vurderes det at være i strid med fredningsbestemmelserne.
02569.00 Damsbo Strand	<i>Arealfredning</i> Fredningen har til formål at sikre strandarealet adgang til offentligheden. Arealet er ca. 1 ha.	Als-Fyn-forbindelsen kan være i strid med fredningsbestemmelserne og skal fremlægges for Fredningsnævnet. Fredningen dækker et lille areal, og et motorvejsprojekt kan hindre adgang til og, ophold og badning på stranden. Behandles i en senere fase af projektet, da konflikt ikke kan fastslås på dette stadie.
02390.00 Stensgård Stengærder	<i>Arealfredning</i> Stensgård stengærder består af en lang række stendiger af forskellig længde placeret i landskabet i et større område. Fredningen har til formål at sikre stendigerne. Stendigerne må ikke fjernes eller ødelægges, ligesom der ikke må borttages sten derfra. Der må ikke pløjes eller graves så tæt ind til stendigerne, at disse udsættes for ødelæggelse.	Anlægges projektet så stendigerne fjernes eller ødelægges, vurderes det at være i strid med fredningsbestemmelserne.
01421.00 Faldsled Kirke	<i>Kirkefredning</i> Fredningen har til formål at værne om Faldsled Kirkes omgivelser. Arealerne omkring kirken må ikke bebygges eller beplantes med udsigtsødelæggende beplantning, ligesom der heller ikke på arealerne må anbringes transformatorstationer, telefon- og telegrafmaster og lignende eller opsættes skure, udsalgssteder, isboder, vogne til beboelse eller opbevaring af redskaber eller lignende skønhedsforstyrrende genstande. Der må i det hele ikke foretages ændringer af den nu bestående tilstand, der kan	Anlægges projektet inden for fredningen vurderes det at være i strid med fredningsbestemmelserne, da der ikke må foretages ændringer, som påvirker udsigten til og fra kirken, hvilket en Als-Fyn-forbindelse vurderes at gøre. Opstilling af master er i strid med fredningsbestemmelserne.

Reg. nr. Fredningsnavn	Resumé af fredningsbestemmelse	Vurdering af projektets forhold til fredningskendelsen <i>Grå farve – særligt betydningsfuldt område</i> <i>Lys grå – særligt betydningsfuldt, men en del af særligt betydningsfuldt område - Natura 2000</i>
	virke skæmmende eller hindrende for udsigten til eller fra kirken.	
00603.00 Hvedholm	<p><i>Arealfredning</i></p> <p>Hvedholm består af en lang række stendiger af forskellig længde placeret i landskabet i et større område.</p> <p>Fredningen har til formål at sikre stendigerne. Stendigerne må ikke fjernes eller ødelægges, ligesom der ikke må borttages sten derfra. Der må ikke pløjes eller graves så tæt ind til stendigerne, at disse udsættes for ødelæggelse.</p>	Anlægges projektet så stendigerne fjernes eller ødelægges, vurderes det at være i strid med fredningsbestemmelserne.
01075.00 Horne Kirke Træer	<p><i>Arealfredning</i></p> <p>Fredningen har til formål at bevare træer på Horne kirkegård.</p> <p>De på den gamle del af kirkegården voksende ældre og større træer er fredet. Træerne må ikke fældes, og der må ikke foretages kapning af større grene eller foretages gravning eller lignende, så træerne udsættes for en behandling, der kan føre til deres ødelæggelse.</p>	Anlægges projektet så træerne fjernes eller ødelægges, vurderes det at være i strid med fredningsbestemmelserne.
01418.00 Horne Kirke	<p><i>Kirkefredning</i></p> <p>Fredningen har til formål at værne om Horne Kirkes omgivelser.</p> <p>Arealerne omkring kirken må ikke bebygges eller beplantes med udsigtsødelæggende beplantning, ligesom der heller ikke på arealerne må anbringes transformatorstationer, telefon- og telegrafmaster og lignende eller opsættes skure, udsalgssteder, isboder, vogne til beboelse eller opbevaring af redskaber eller lignende skønhedsforstyrrende genstande. Der må i det hele ikke foretages ændringer af den nu bestående tilstand, der kan virke skæmmende eller hindrende for udsigten til eller fra kirken.</p>	<p>Anlægges projektet inden for fredningen vurderes det at være i strid med fredningsbestemmelserne, da der ikke må foretages ændringer, som påvirker udsigten til og fra kirken, hvilket en Als-Fyn-forbindelse vurderes at gøre.</p> <p>Opstilling af master er i strid med fredningsbestemmelsen.</p>
02301.00 Horne Bystævne og Gadekær	<p><i>Arealfredning</i></p> <p>Fredningen har til formål at frede "Horne bystævne", således at det bestandig skal blive henliggende.</p> <p>Under fredningen indgår, at de 21 bymænds sten skal blive liggende, som de nu er anbragt, at stengærdet bag bystævnet, ikke må nedtages, beskadiges eller beplantes. Elmetræet, der vokser i bystævnet, ikke må fældes, top- eller rodhugges eller på anden måde beskadiges. så dets udseende forandres. Endvidere fredes gadekæret, der er</p>	Anlægges projektet så bystævnet og gadekæret fjernes eller ødelægges, vurderes det at være i strid med fredningsbestemmelserne.

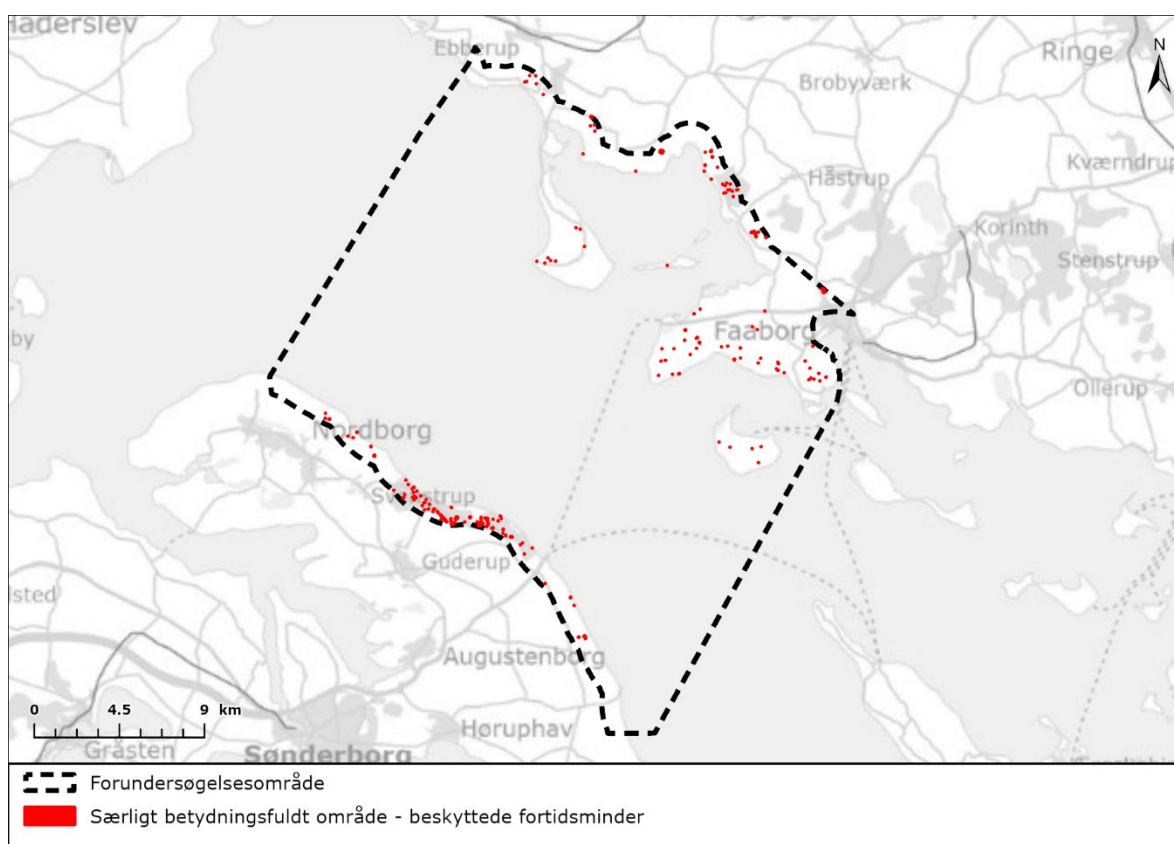
Reg. nr. Fredningsnavn	Resumé af fredningsbestemmelse	Vurdering af projektets forhold til fredningskendelsen <i>Grå farve – særligt betydningsfuldt område</i> <i>Lys grå – særligt betydningsfuldt, men en del af særligt betydningsfuldt område - Natura 2000</i>
	beliggende på den anden side af bygade, så dets nuværende udseende iøvrigt ændres.	
06464.00 Dyreborg Sti	<p><i>Arealfredning</i></p> <p>Dyreborg sti har en størrelse på 85 m².</p> <p>Stien har til formål at forbinde eksisterende stier og at sikre almenheden ret til færdsel ad den private fællesvej langs kysten.</p>	<p>Als-Fyn-forbindelsen <i>kan</i> være i strid med fredningsbestemmelserne og skal fremlægges for Fredningsnævnet. Fredningen dækker et lille areal, og et motorvejsprojekt kan hindre adgang til kysten.</p> <p>Behandles i en senere fase af projektet, da konflikt ikke kan fastslås på dette stadie.</p>
04050.00 Ørnehøjgård, stengærde	<p><i>Arealfredning</i></p> <p>Stengærdet er beliggende ved Ørnehøjgård.</p> <p>Fredningen har til formål at sikre stendigerne. Stendigerne må ikke fjernes eller ødelægges, ligesom der ikke må borttages sten derfra. Der må ikke pløjes eller graves så tæt ind til stendigerne, at disse udsættes for ødelæggelse.</p>	<p>Anlægges projektet så stendiget fjernes eller ødelægges, vurderes det at være i strid med fredningsbestemmelserne.</p>
02155.00 Horne og Bøjden Næs	<p><i>Arealfredning</i></p> <p>Fredningens formål er at sikre af stendiger og bevare særpræget skov.</p> <p>Fredningen har til formål at sikre stendigerne. Stendigerne må ikke fjernes eller ødelægges, ligesom der ikke må borttages sten derfra. Der må ikke pløjes eller graves så tæt ind til stendigerne, at disse udsættes for ødelæggelse.</p> <p>Der må endvidere ikke på arealerne foretages bebyggelse udover de til landbruget og skovbruget nødvendige bygninger, uden at der forinden indhentes godkendelse fra fredningsnævnet og "Næsselaug"</p>	<p>Anlægges projektet så stendigerne eller skoven fjernes eller ødelægges, vurderes det at være i strid med fredningsbestemmelserne.</p>
04840.00 Noret	<p><i>Arealfredning</i></p>	<p>Indgår ikke i analysen, da placering af Als-Fyn-forbindelsen hindres af andre særligt betydningsfulde områder (Natura 2000).</p>
779200 Dyndkrog	<p><i>Arealfredning</i></p> <p>Fredningens formål er at sikre af areal for offentligheden samt at sikre stendiger.</p>	<p>Anlægges projektet så stendigerne eller strandarealet og skrænten fjernes eller ødelægges, vurderes</p>

Reg. nr. Fredningsnavn	Resumé af fredningsbestemmelse	Vurdering af projektets forhold til fredningskendelsen <i>Grå farve – særligt betydningsfuldt område</i> <i>Lys grå – særligt betydningsfuldt, men en del af særligt betydningsfuldt område - Natura 2000</i>
	Der skal være ret for offentligheden til ophold på og bading fra det til ejendommen hørende udyrkede strandareal. Strandarealet og skrænten skal henligge i sin naturlige tilstand. Ret for ejeren til at hente sand og grus m.v. i strandkanten i det omfang dette hidtil måtte være sket. Stendigerne må ikke fjernes eller ødelægges.	det at være i strid med fredningsbestemmelserne.

Gennemgangen af fredningerne viser, at der i mange tilfælde er en direkte konflikt imellem fredningens formål og en placering af en eventuelt kommende Als-Fyn-forbindelse inden for fredningens område. I andre tilfælde kan der potentielt være en konflikt, og Fredningsnævnet vil i givet fald skulle inddrages ved en påvirkning af arealet til projektet, såfremt eventuelle afværgeforanstaltninger ikke kan eliminere behovet ved en senere detailprojektering af projektet.

3.7 Beskyttede fortidsminder

I nedenstående afsnit foretages en gennemgang af beskyttede fortidsminder, der er særligt betydningsfulde, jf. metoden beskrevet i afsnit 2.3.5.

Figur 3-9 Særligt betydningsfulde områder – beskyttede fortidsminder inden for Als-Fyn-forundersøelsesområdet.

Jf. metoden er alle beskyttede fortidsminder særligt betydningsfulde. Nedefor ses en gennemgang af arealer med større samlinger af beskyttede fortidsminder med en tæthed under 50 m samt to større arealer, der ligeledes rubriceres som særligt betydningsfulde områder.

3.7.1 Als

På Als findes de største samlinger af beskyttede fortidsminder inden for de Natura 2000-områder på land, der allerede er identificeret som særligt betydningsfulde. Derudover findes en samling af langhøje, dysser/jættestuer fra stenalderen ved Blomeskobbel, der er vurderet som særligt betydningsfulde (Figur 3-10).

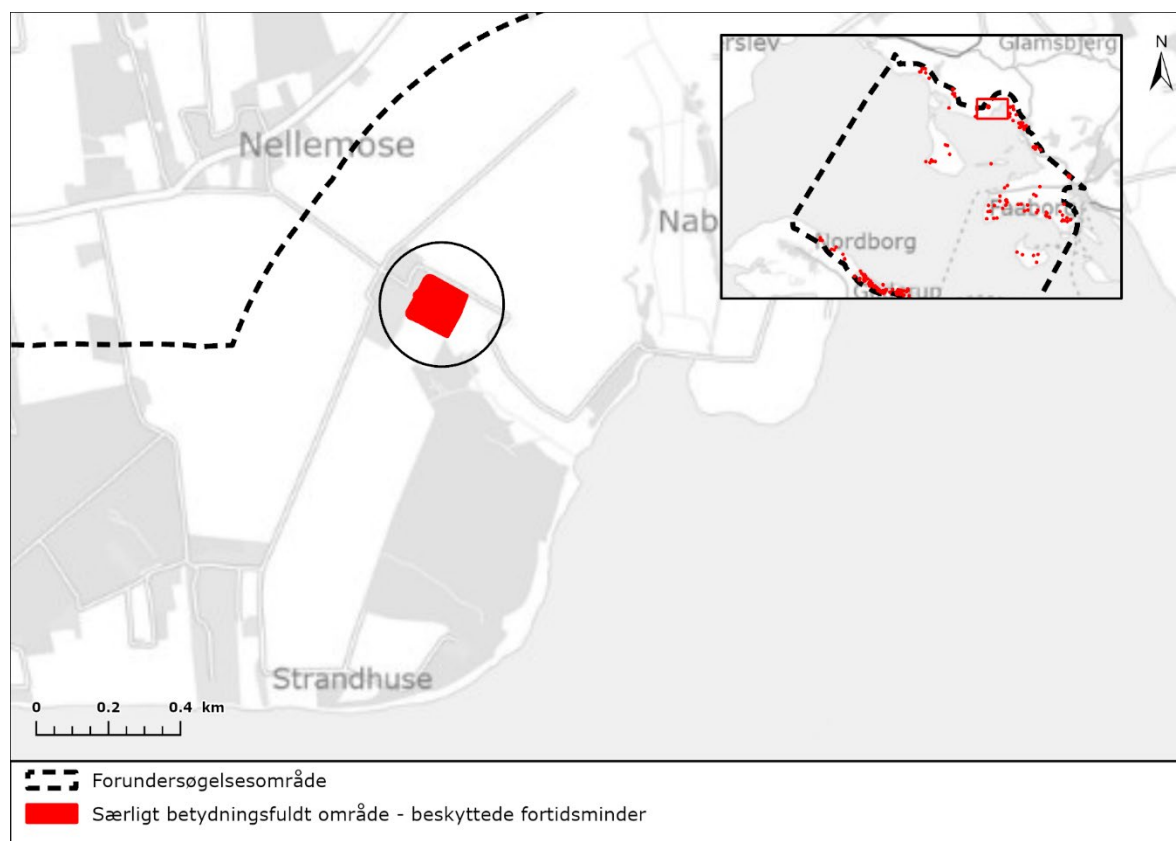
Figur 3-10 Særligt betydningsfulde områder – beskyttede fortidsminder på Als inden for Als-Fyn-forundersøgelsesområdet.

3.7.2 Øerne mellem Als og Fyn

Der er ikke arealer med grupperinger af beskyttede fortidsminder med en afstand under 50 m på øerne mellem Als og Fyn, jf. metoden afsnit, og hvor det ikke vil være muligt at justere et anlæg udenom.

3.7.3 Fyn

På Fyn ved Løgismose skov findes et herregårdsanlæg/slot fra middelalderen med tilhørende voldgrav og bro. Det beskyttede fortidsminde (ca. 15.000 m²) må ikke fjernes, udjævnes, ændres eller beskadiges på nogen måde ved afgravning eller opfyldning eller på nogen anden måde forstyrres, hvorfor området er vurderet som et særligt betydningsfuldt område (Figur 3-11).

Figur 3-11 Særligt betydningsfulde områder – beskyttede fortidsminder på Fyn ved Løgismose inden for Als-Fyn-forundersøgelsesområdet.

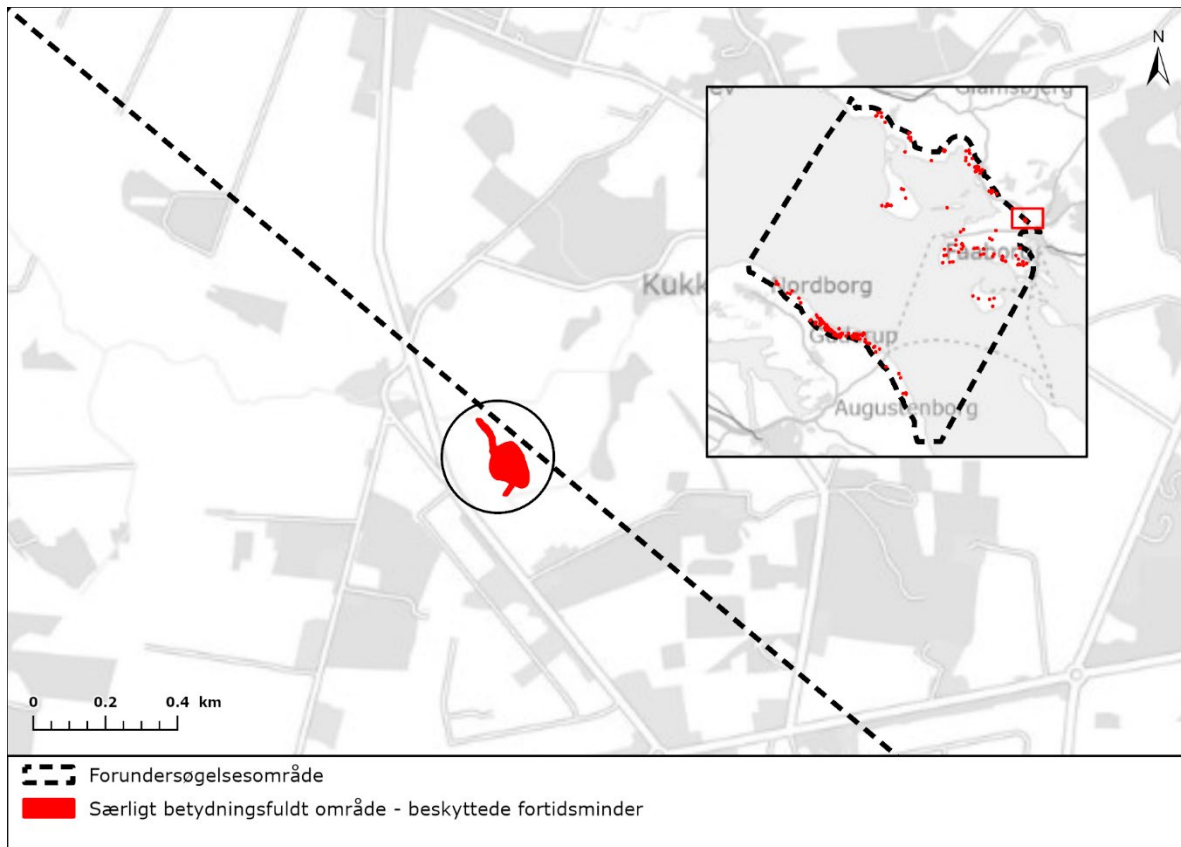
I Havreskov, nord for Faldsled findes en større samling af gravhøje, rundhøje m.m. Disse findes både nordvest og sydøst for rute 329 og ligger med nogen afstand. Det vil sandsynligvis være muligt at undgå direkte påvirkning ved etablering af et anlæg, dog ønskes der at gøre opmærksom på dette område. Havreskov vil ikke indgå som særligt betydningsfuldt område, men vurderinger af påvirkninger vil indgå i en senere fase af projektet.

Ved Faldsled findes en større samling af rundhøje fra oldtiden, hvorfor disse indgår som et særligt betydningsfuldt område, de fortidsminderne ligger med en tæthed under 50 m (Figur 3-12).

Figur 3-12 Særligt betydningsfulde områder – beskyttede fortidsminder på Fyn ved Faldsled inden for Als-Fyn-forundersøgelsesområdet.

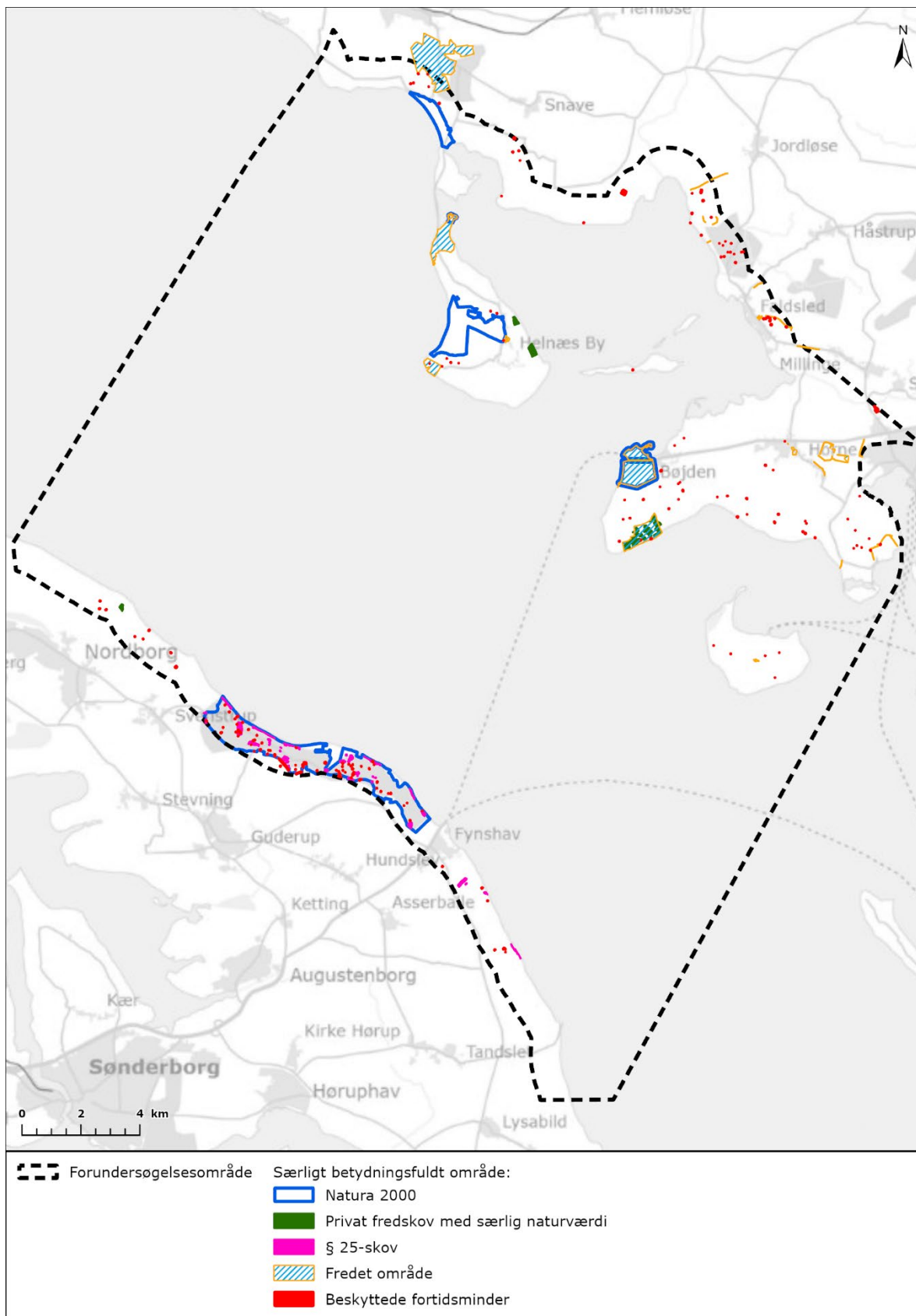
Nord for Faaborg findes en borg/voldsted, Grubbesholm. Voldstedet består af en rundagtig lav banke helt omgivet af en tør grav og en lav vold, der i sydøst udvider sig til et plateau af omtrent samme størrelse som banken. Ovennævnte mindesmærke må ikke fjernes, udjævnes, ændres eller beskadiges på nogen måde ved gravning, pløjning, beplantning, bebyggelse, henlæggelse af jord, sten og affald eller på nogen anden måde forstyrres, hvorfor området er vurderet som et særligt betydningsfuldt område (Figur 3-13).

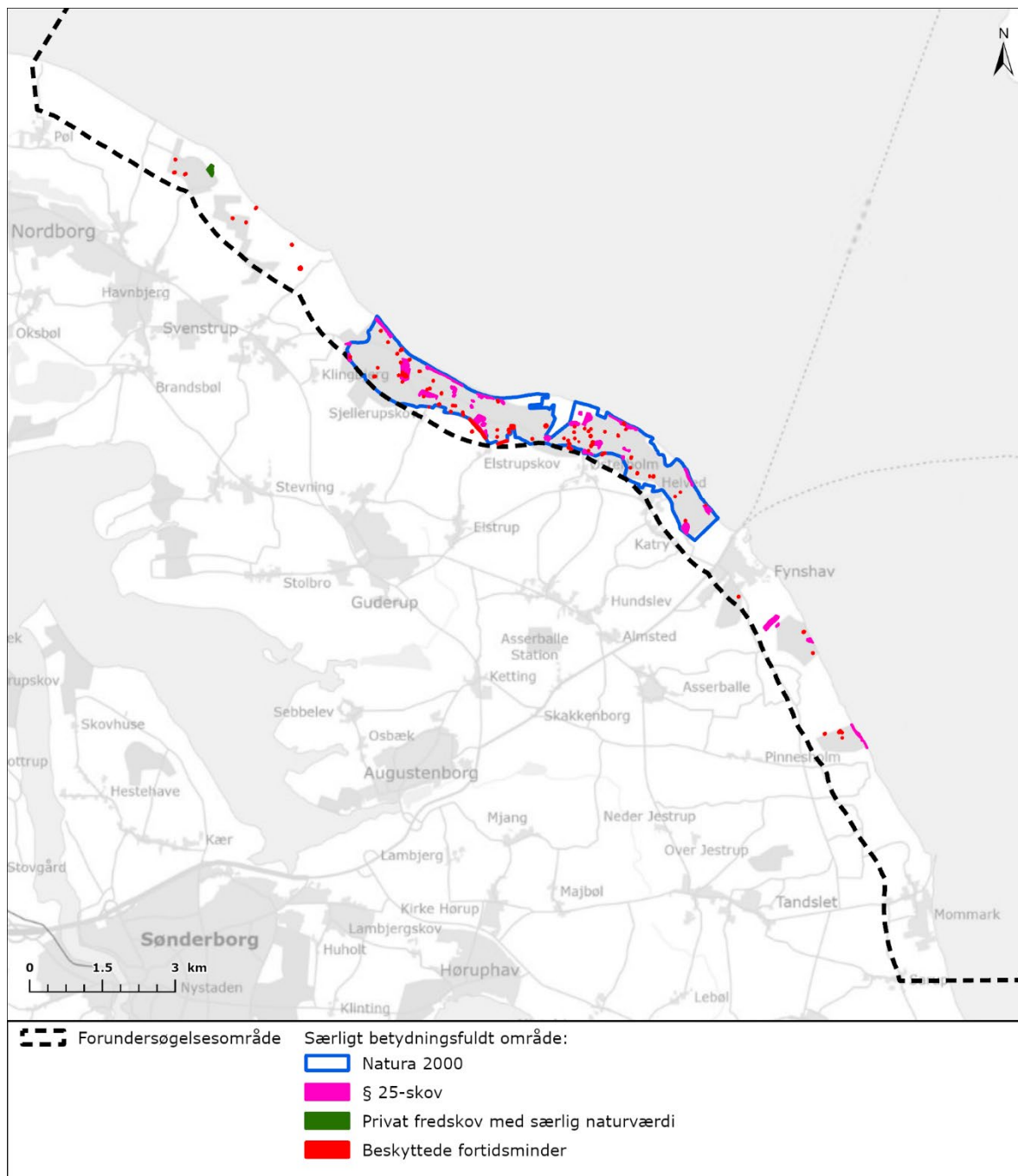
Figur 3-13 Særligt betydningsfulde områder – beskyttede fortidsminder på Fyn nord for Faaborg inden for Als-Fyn-forundersøgelsesområdet.

4. Opsummering af kortlagte særligt betydningsfulde områder

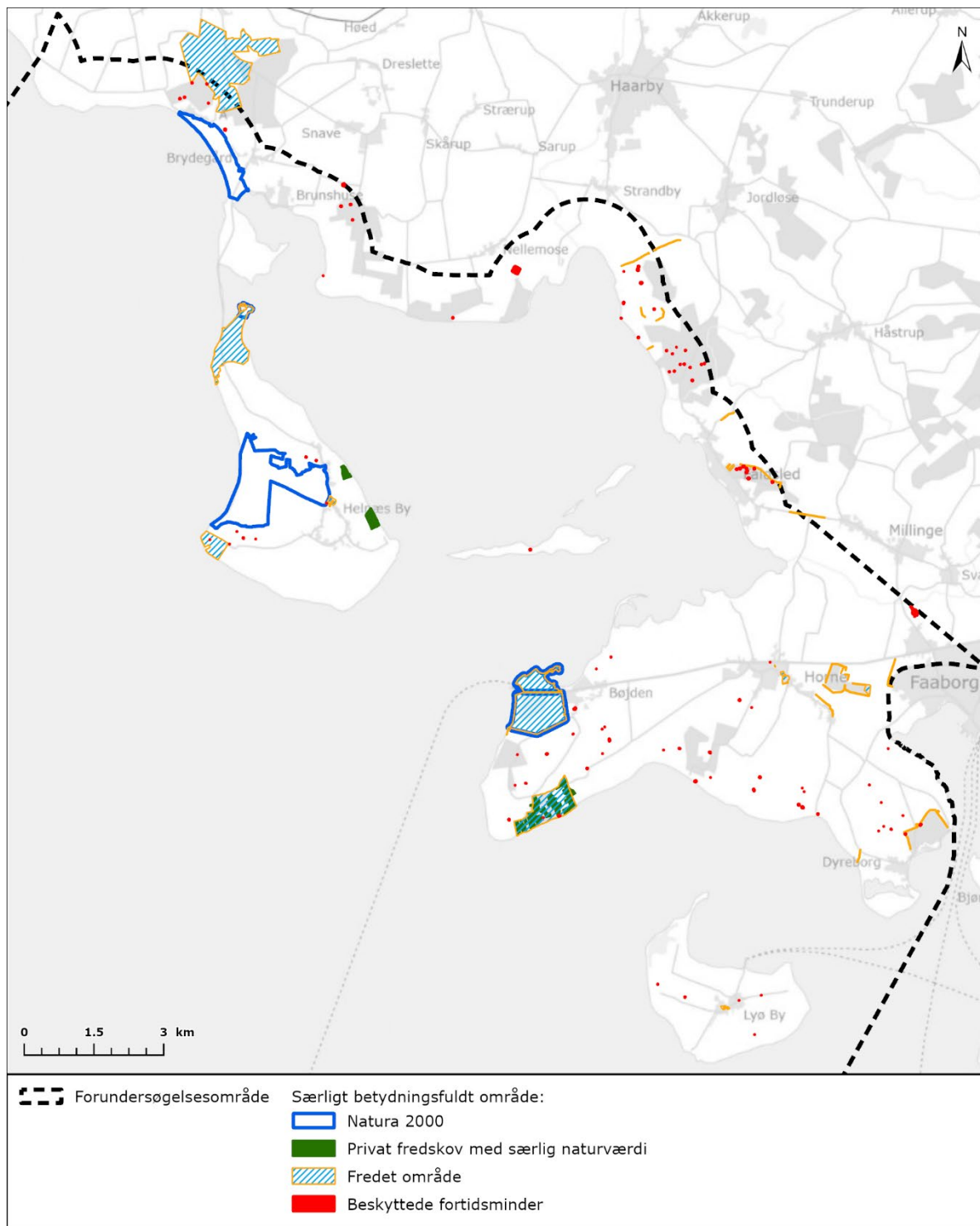
I nedenstående afsnit opsummeres på Figur 4-1, Figur 4-2 og Figur 4-3, hvilke særligt betydningsfulde områder, der findes i Als-Fyn-forundersøgelsesområdet.

Figur 4-1 Særligt betydningsfulde områder inden for Als-Fyn-forundersøgelingsområdet.

Figur 4-2 Særligt betydningsfulde områder inden for Als-Fyn-forundersøgsområdet, zoom Als.

Figur 4-3 Særligt betydningsfulde områder inden for Als-Fyn-forundersøgelsesområdet, zoom Fyn.

5. Referencer

- /1/ Habitatdirektivet, Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:31992L0043&from=FI>
- /2/ Fuglebeskyttelsesdirektivet. Europaparlamentets og rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0147&from=RO>
- /3/ Bekendtgørelse af lov om skove, LBK nr. 315 af 28/03/2019, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/315>
- /4/ Miljø- og fødevareministeriet, Fiskeriterritoriet og reservater. <https://mst.dk/friluftsliv/jagt/jagttider-og-fredninger/fiskeriterritoriet-og-reservater/>
- /5/ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse. LBK nr. 1057 af 30/06/2020
- /6/ <https://www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/>
- /7/ Miljø- og fødevareministeriet, Miljøstyrelsen. Digitale Naturkort- Biodiversitetskortet. <http://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=miljoegis-plangroendk>
- /8/ <https://slks.dk/omraader/kulturarv/arkaeologi-fortidsminder-og-diger/beskyttede-fortidsminder/fredede-fortidsminder/>
- /9/ SCALGO Life, 2022, [Denmark · SCALGO Live](#)
- /10/ Miljøstyrelsen, 2017, Nøgle til kortlægning af naturmæssigt særlig værdifuld skov. Ed. Peter Friis Møller <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2017/p25.pdf>